
Pereverzeva I.

AN ANALYSIS OF DEVELOPMENT ISSUES AND WAYS TO IMPROVE THE COMPETITIVENESS OF WATER TRANSPORT ENTERPRISES OF UKRAINE DANUBE

The state of operation of water transport enterprises of Ukraine Danube is analyzed, priorities and ways to improve the competitiveness of those enterprises are suggested.

Keywords : *Danube water transport enterprises, competitiveness, crisis, state development.*

УДК 658.152:337.716

Косенко Д.О.

**РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ
ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ**

У статті розглянута роль сучасних інновацій у розвитку підприємств українського водного транспорту. Розвиток інновацій на підприємствах водного транспорту України є важливою частиною промисловості, що впливає на конкурентоспроможність ринку нашої держави. Найважливішим питанням у процесі розвитку підприємств водного транспорту вважаємо пошук інвестицій у сучасні підприємства та аспекти їх інноваційного розвитку.

Ключові слова: *інновації, інноваційний розвиток, підприємства водного транспорту, перспективи розвитку.*

Постановка проблеми. Рівень сучасного розвитку та питань глобалізації економіки, активізація зовнішньоекономічних торговельних відносин обґрунтовують головну роль сучасних інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності елементів національної транспортної загальної системи України та означили реальні можливості випереджувальної інтеграції до європейської транспортної системи. Інноваційний розвиток як фундаментальна основа сучасної економіки є актуальним аспектом у сучасному суспільстві. Пристосовуючись до гострої конкурентної боротьби, суднобудівники Європи об'єднуються, використовують різні інноваційні проекти. При цьому галузь намагається не втратити позицій у світовій економіці. Оскільки європейські верфі не можуть конкурувати з азіатськими за ціною, вони повинні зосередитися на поліпшенні якості своєї продукції, що, насамперед, буде гарантувати більшу безпеку для людей і природи. Найважливішою умовою виживання є великі фінансові вкладення в науково-дослідні роботи, розробки інноваційних проектів сучасної української держави [9].

Україна володіє широко розвиненою системою інфраструктури сучасного водного транспорту. Наголосимо, що сприятливе географічне положення України обумовлює вкрай значні транзитні можливості держави, що дозволяє розвивати експорт послуг, але в процесі дослідження ми дійшли висновку, що морські й річкові порти України за результатами якісних технічних характеристик, а саме: засоби перевантаження й зберігання, технічний стан причалів, устаткування, а також рівні автоматизації та комп'ютеризації лишилися десь на межі 90-х років 21 століття, що вимагає термінових інновацій розвитку підприємств водного транспорту України. Вибравши шлях впровадження інноваційних розробок, будь-яка організація стає більш сприйнятливою до зовнішніх змін, здатною бачити й

використовувати шанси ринкових ситуацій. Особливо актуальним стає в сучасній економіці України формування ефективної моделі програмно-цільового управління інноваційною діяльністю підприємств водного транспорту [12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах загального функціонування підприємств науковцями приділяється багато уваги вивченню інноваційних процесів у різних галузях народного господарства й у галузі суднобудування, і, взагалі, в розвитку підприємств водного транспорту

Теоретичні аспекти інноваційної плідної діяльності знайшли своє відображення в працях Акоффа Г., Аньшина В.М., Дагаєва О.О., Едисона Г., Колоколова В.О., Красовської А., Котельникова В.Ю., Магидсона Д., Шаповаленко Н.В. та інших. Специфіку впровадження інновацій у суднобудування розглядали такі автори, як: Дацько С., Кузютіна М.Ю., Конопатський В.М., Мельник М., А. Штепа Б., Юхнін В.Є. та інші. Значну роль у розвитку теоретичних підходів й економічних технологій у системі інноваційної економічної діяльності на підприємстві відіграли роботи таких вітчизняних та міжнародних вчених, як: Андросова О.Ф., Бертош Е., Іванова Н. І., Ліхолетов А.В., Нагорняк Г., Тітов В.В., Фонштейн Н.М., Яковець Ю. В., Albert N., BarZakay, S.N., Bradley, Christopher S., Dahlman, C. J., Ramanathan K., Hayter, Samantha R. Link, Westphal, L. E. та інших.

Достатньо відомі дослідження, спрямовані на сутність інноваційної парадигми, поглибленого розгляду інвестиційної діяльності в підприємствах суднобудівних та судноремонтних засобів. Це відображено в роботах таких закордонних вчених, як: Л. Водачка, О. Водачкової, А.Е. Менсфілда, К. Опенлендера, П. Пілдича, Б. Санто, Р. Уотермена, Ш. Тацуно, Б. Твісса, П. Уайта, Й. Шумпетера, а також відомих вітчизняних науковців – А.В. Абрютіної, В.Александрової, Л. Антонюка, О. Амоші, Я.Ю. Геруса, Б. Данилішина, Г.В. Єфімова, С. Галузи, О.В. Пащенко, А. Гальчинського, О. Лапко, А. Поручника, П. Перерви, Д. Стеченко, К.О. Цебренько, Д. Черваньова.

Нами проаналізовано низку опублікованих наукових робіт, у яких досліджено нові тенденції інноваційного розвитку сучасних підприємств транспортної галузі, плідно описано діяльність транспортних підприємств, їх новітній науково-технічний розвиток, проблеми фінансування науково-технічних й економічних програм сьогодення. У відомих працях В. А. Гросул, І. О. Совершенної та інших ідеться про інноваційну діяльність в Україні; О. Ю. Гулевич, В. В. Шкляр визначають проблеми функціонування сфери послуг, у тому числі підприємств водного транспорту.

Викладення основного матеріалу. Інноваційний розвиток як фундаментальна основа сучасної економіки є актуальним питанням у сучасному суспільстві. Згідно з класичним підходом вважається, що інноваційний процес носить лінійний, поетапний характер – починається з генерування окремих інновацій окремими організаціями і базується на трансфері технологій між організаціями, який є основною складовою інноваційного процесу. Згідно з сучасною моделлю інноваційного розвитку, відомої як модель потрійної спіралі (Triple Helix Model, що з'явилась в середині 1990-х років) вважається, що партнерство університетів (науки), бізнесу і влади є основою розвитку інноваційної діяльності. У 2000-і роки ця концепція стала впроваджуватися в економічну практику розвинених країн як модель інноваційного розвитку та була взята за основу в стратегічних документах Європейського Союзу як новий підхід до процесів інтеграції та створення єдиного ринку знань [1]. Вважається, що розвиток підприємств водного транспорту є однією з основних частин сучасної вітчизняної промисловості, яка, у свою чергу, впливає на конкурентоспроможність нашої держави, визначає її престиж та загальні перспективи розвитку. Одним з проблемних питань розвитку підприємств водного транспорту є активний пошук інвестицій та їх інноваційний розвиток. Але, зауважимо, що в даний часовий період, розгляду проблемі приділяється недостатньо уваги, що призводить до критичного стану цієї галузі.

Загальновідомо, що в умовах сучасної ринкової економіки та досить нестабільного функціонування підприємств водного транспорту нашої України, їх розвиток та процвітання

залежать від аспектів інноваційного розвитку та активної інвестиційної підтримки. Проаналізовані нами статистичні дані за останні роки підтверджують, що для суднобудівних підприємств України характерна серйозна криза в цих галузях, що обумовлено досить низьким рівнем інноваційної спроможності їх суб'єктів, яка пояснюється тим, що зовсім немає економічних проектів для запровадження інновацій. Вважається, що близько 10% суднобудівних підприємств сучасної України намагаються використовувати провідні промислові технології [4].

Щодо вирішення зазначеної проблеми у вересні 2012 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про проведення економічного експерименту щодо державної підтримки суднобудівної промисловості» від 06.09.2012 № № 5209-VI. У даному документі галузь суднобудування визначено пріоритетно направленим вектором економіки України на період з 1 січня 2013 року до 1 січня 2023 року. Даний експеримент спрямовано на ефективне використання виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу, повне відновлення конкурентоспроможності продукції вітчизняного суднобудування, збільшення обсягів випуску високотехнологічних суден і військових кораблів, створення позитивних сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій, зниження витрат на будівництво суден і поповнення обігових коштів суднобудівних підприємств та забезпечення економічних інтересів держави в нарощуванні обсягів виробництва цих підприємств [6]. Результативним наслідком експериментального впровадження стане підвищення ефективності та конкурентоспроможності продукції суднобудування [6].

Згідно із Законом основними напрямками підтримки суднобудівної промисловості, тобто визначених підприємств водного транспорту на період проведення економічного експерименту є:

- відновлення можливостей конкурентоспроможності продукції суднобудування України на зовнішніх ринках;
- створення сприятливих умов для залучення значних вітчизняних та іноземних інвестицій з метою розвитку суднобудування сучасної української держави;
- зниження витрат на будівництво суден і поповнення обігових коштів суднобудівних підприємств України.

Аналіз наукових джерел дає нам право констатувати, що на даному сучасному етапі зношеність основних технічних засобів суднобудівних та судноремонтних підприємств досягає більше ніж 90%, це зумовлено недостатнім державним фінансуванням [4]. З'ясування стану та тенденцій інноваційного розвитку підприємств транспортної галузі України, виділення напрямів забезпечення подальшого їх розвитку це глибока робота, яка вимагає подальшого плідного вивчення та експериментального впровадження, що дозволить провести інноваційні заходи на підприємстві, та, у свою чергу, визначає такі ефекти, наведені на рисунку 1, запропоновані Мельник Н.О. [10].

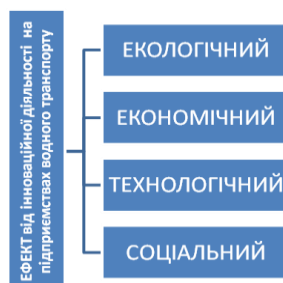

Рис. 1. Складові ефекту від інноваційної діяльності на підприємствах водного транспорту

За результатами проведеного нами аналізу наукових досліджень зазначимо, що виділяють три основних види інноваційної діяльності в Україні [5]:

-
- інноваційна діяльність у сфері сучасного техніко-технологічного забезпечення українського виробництва;
 - інноваційна діяльність у сфері збільшення державного виробництва, підвищення якості й здешевлення продукції на ринку України;
 - інноваційна діяльність у сфері соціальної політики нашої держави.

Перший вид інноваційної діяльності – процес кількісного й якісного постійного оновлення виробничого потенціалу, направлений на підвищення продуктивності праці, економію енергоресурсів держави, сировини і матеріалів та відповідно – на збільшення прибутків підприємств.

Другий вид інноваційної діяльності – процес якісного удосконалення продукції, її максимальне здешевлення, розширення існуючого асортименту, направлений на повне задоволення потреб населення.

І третій вид інноваційної діяльності пов'язаний з обов'язковим розширенням і якісним покращанням сфери послуг для населення країни, направлений на створення оновлених нормативних умов для праці та відпочинку і, відповідно, на підвищення продуктивності праці.

Аналіз наукової роботи з проблематики дозволяє нам виділити три найважливіші способи організації інноваційної діяльності, сучасної інноваційної діяльності на підприємствах водного українського транспорту тощо:

- інноваційна діяльність на основі власної внутрішньої організації, коли інновація створюється, оновлюється й освоюється фірмою, її спеціалізованими підрозділами на основі планування й моніторингу їх плідної взаємодії згідно з інноваційним проектом, частіше державним;

- інноваційна діяльність як основа зовнішньої організації при наявності контрактів, коли замовлення на створення, оновлення й освоєння інновації розміщується між сторонніми між собою організаціями;

- інноваційна діяльність – реалізація зовнішньої організації за допомогою венчурів, тобто фірма для реалізації інноваційного проекту засновує дочірні венчурні фірми, що мають можливість залучати додаткові сторонні засоби (кошти) [5].

У сучасній інноваційній діяльності фахівцям важливо враховувати життєвий цикл нововведень, тобто той проміжок часу, коли нововведення проходить тернистий шлях від моменту виникнення новітньої ідеї до комерційного використання, коли спостерігається дуже активний попит населення країни на запропоноване нововведення, після чого відбувається перехід інноваційного нововведення до елементів рядових виробів, процесів, продуктів виробництва. Зауважимо, що організація, яка й надалі хоче мати конкурентні переваги, повинна обов'язково своєчасно згорнути давно неефективне раніше запропоноване нововведення (тобто не має активного попиту споживачів) і терміново розпочати впровадження нових інновацій. З впровадженням нового нововведення – новітніх запропонованих інновацій закінчується життєвий цикл попереднього [5].

Формування системи пріоритетних напрямів, засади інноваційної сучасної діяльності, процесу їх реалізації на момент сьогодення в Україні визначає Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», основою для нього є українське законодавство щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та про державні цільові програми. Вищезазначеним Законом встановлено загальні стратегічні пріоритетні напрями сучасної інноваційної діяльності на 2012-2021 роки, зокрема у сфері водного транспорту найважливішим у найближчі 10 років має виступати освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи – новітнє суднобудування української держави [7].

Висновок. Розробку та впровадження інновацій у комплексі водного транспортну сьогодні здійснюють як виконання заходів якісного розвитку та реформування транспортних підгалузей, і, як необхідне, шляхом застосування глибоких принципово сучасних інноваційних технологій у перевізному процесі, що має привести до прогресивних

міжгалузевих структурних зрушень, ефективних перетворень і модернізації всієї транспортної галузі України [3]. Наголосимо на тому, що, незважаючи на те, що двадцять років в Україні проходять безперервні експериментальні економічні реформи, а з 2002 року існує законодавче поле для розвитку сучасних інновацій, очікуваного інноваційного прориву не сталося, інноваційна сфера не змогла виконати роль джерела сучасного економічного зростання. Вважаємо, що ключові аспекти вищезначеної проблематики полягають у тому, що темпи розвитку державної інноваційної сфери не повністю відповідають попиту на передові інноваційні економічні технології [11, с. 257]. Це стосується як економіки нашої держави в цілому, так і окремо сучасної транспортної галузі, водного транспорту України. Вважатимемо, що індикаторами успіху реформи сучасної науково-технічної та інноваційної сфери виступає повноцінне використання потенціалу української науки, збільшення частки інноваційно-активних підприємств у найближчі сучасні експериментальні роки [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Аньшин В. М., Дагасв О. О., Колоколов В. О. Інноваційний менеджмент: Концепції багаторівневої стратегії механізму інноваційного розвитку: Навч. посібник для вузів – Дело, 2007. – 584 с.
2. Впровадження інновацій: умови, ефективність, ризики / Шаповаленко Н. В. // Науч. тр. Донец. нац. техн. ун-та. Сер.: Екон. – 2006. – Вип. 82. – С. 88-95.
3. Гросул В. А. Проблеми інноваційної діяльності в Україні / В. А. Гросул // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2010. – №1 (3). – Т. 1. – С. 76-82.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Економіка. Державне регулювання економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/27731/>.
6. Закон України «Про проведення економічного експерименту щодо державної підтримки суднобудівної промисловості»: 06.09.2012 № 5209-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua.
7. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI від 08.09.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
8. Котельников В. Ю. Управління інноваціями: стратегічний підхід, гнучкі корпоративні стратегії виживання та лідерства в новій економіці – ЕКСМО, 2007. – 96 с.
9. Красовська А. Шляхи впровадження інноваційних проєктів в Україні // Інтелектуальна власність – 2006. – № 3.
10. Мельник Н. О. Економічний механізм інноваційно-інвестиційного розвитку суднобудівних та судноремонтних підприємств України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1607>.
11. Совершенна І. О. Розвиток інноваційної діяльності в Україні (аналіз за європейською методологією) / І. О. Совершенна, І. М. Підкамінний // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7. – С. 254-259.
12. Шум І. В. Суспільно-географічні аспекти інтеграції України в Пан'європейську транспортно-логістичну систему. Автореф. на здоб.ступ.канд.географ. наук. – К., 2007. – 20 с.

Косенко Д.А.

РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В РАЗВИТИИ СОВРЕМЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ВОДНОГО ТРАНСПОРТА

В статье рассмотрена роль современных инноваций в развитии предприятий украинского водного транспорта. Развитие инноваций на предприятиях водного транспорта Украины является важной частью промышленности, которая влияет на конкурентоспособность рынка нашего государства. Самым важным вопросом в процессе развития предприятий водного транспорта является поиск инвестиций и их инновационное развитие.

Ключевые слова: инновации, инновационное развитие, предприятия водного транспорта, перспективы развития.

Kosenko D.

THE ROLE OF INNOVATION IN DEVELOPMENT OF MODERN WATER TRANSPORT ENTERPRISES

The article discusses the role of modern innovation in the development of Ukrainian enterprises of water transport. The development of innovation in enterprises of water transport of Ukraine is an important part of the industry which affect the market competitiveness of our state. The most important issue in the development of water transport enterprises is finding investment and innovative development.

Keywords: *innovation, innovative development, water transport enterprises, development prospects.*

УДК 334.711:65.012.34

Алишанов Фаїг Фархад огли

ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

У статті розглянуто основні наукові підходи до визначення сутності логістичного управління підприємством водного транспорту, обґрунтовано мету і принципи логістичного управління. Розкрито загальні принципи логістичного управління. Виокремлено основні та додаткові функції логістичного управління. Проаналізовано основні причини, що зумовлюють складності імплементації основних положень логістики на підприємствах водної галузі.

Ключові слова: *логістика, логістичне управління, логістичний підхід, логістична система, матеріальні потоки, інформаційна логістична система.*

Постановка проблеми. Динамічний розвиток ринкових процесів в Україні, реформування всього комплексу виробничих відносин вимагають створення принципово нової системи управління підприємствами, у т.ч. підприємствами водного транспорту. Це пов'язано з тим, що входження України до світового економічного простору як рівноправного економічного партнера ставить перед вітчизняними підприємствами водного транспорту проблеми, створені як їх тривалою роботою в умовах командно-адміністративної системи, так і необхідністю становлення сучасної ринкової економіки та зміною цільової орієнтації підприємств [1, с.3].

Для досягнення стійкої конкурентоспроможності на ринку актуальним є питання пошуку інноваційних моделей розвитку й управління підприємством, однією з яких є застосування логістичного підходу до управління підприємствами, у т.ч. водного транспорту.

В умовах сьогодення розробляти системи стратегічного управління стали навіть малі підприємства, які намагаються сформувати систему ефективного управління та розвитку. У розвинених країнах підприємства водного транспорту активно використовують стратегічне